

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/81317,Sierz-Kazimierz-Czeslaw-Rybczynski-Sokol-19091943.html>

ARTYKUŁ

Sierż. Kazimierz Czesław Rybczyński „Sokół” (1909-1943)

OKRES HISTORYCZNY

(1945-1948) Pierwsze lata Polski Ludowej (1948-1956) Stalinizm w Polsce

Autor: MAREK JEDYNAK 10.05.2021

Dzisiaj, 75 lat od zakończenia II wojny światowej pamięta się głównie o dowódcach, zdecydowanie rzadziej zaś o szeregowych żołnierzach. A bez nich nie byłoby struktur Polskiego Państwa Podziemnego. Warto zatem przypomnieć

postać sierż. Kazimierza Czesława Rybczyńskiego „Sokoła”.

Urodził się 21 marca 1909 r. w Nowej Słupi w rodzinie Stefana i Anny z d. Gajewskiej. Rodzice byli osadnikami w Słupi Nowej. Posiadali gospodarstwo rolne. Dorastał wraz ze swym rodzeństwem: Heleną (1 v. Gajewska), Henrykiem i Marianem oraz dwiema siostrami, które zmarły w dzieciństwie: Anną i Janiną.

Praktykant i czeladnik

W 1917 r. podjął naukę w Szkole Powszechnej w Słupi Nowej. Edukację zakończył na klasie czwartej. Po skończeniu szkoły pozostał przy rodzicach pomagając w prowadzeniu gospodarstwa. Pięć lat później, 15 kwietnia 1928 r. podjął praktykę w zakładzie wędliniarskim Franciszka Kostucha w Ostrowcu Świętokrzyskim.

„Mistrz przyjął mię na praktykę pod warunkiem, że muszę praktykować trzy lata i chodzić do Szkoły Zawodowej Doksztalającej [w Ostrowcu Świętokrzyskim]. Z początkiem roku szkolnego udałem się do szkoły i po złożeniu świadectwa zostałem przyjęty na wstępny kurs. Będąc na I kursie zostałem powołany na komisję poborową dnia 18 czerwca 1930 r., na której dostałem odroczenie na rok. Będąc na II kursie stawałem ponownie na komisję dnia 24 czerwca 1931 r. i zostałem uznany za zdolnego do służby wojskowej i z tego powodu przerywam szkołę”.

Powszechną służbę wojskową odbył prawdopodobnie w III batalionie 2 Pułku Piechoty Legionów w Staszowie. Możliwe, że po okresie służby obowiązkowej, pozostał w wojsku jako podoficer nadterminowy. Jeszcze przed wybuchem II wojny światowej awansował do stopnia plutonowego.

Powszechną służbę wojskową odbył prawdopodobnie w III batalionie 2 Pułku Piechoty Legionów w Staszowie. Możliwe, że po okresie służby obowiązkowej, pozostał w wojsku jako podoficer nadterminowy. Jeszcze przed wybuchem II wojny światowej

awansował do stopnia plutonowego.

Podczas pobytu w wojsku otrzymał zgodę na zdawanie egzaminów zawodowych. W Ostrowcu Świętokrzyskim przed Komisją Egzaminacyjną Czeladniczą dla zawodu rzeźniczego i wędliniarskiego, działającą przy Izbie Rzemieślniczej w Kielcach. Egzamin czeladniczy w zawodzie wędliniarskim złożył 20 stycznia 1932 r. Zdał go z wynikiem pozytywnym i otrzymał tytuł czeladnika wędliniarskiego.

Po przejściu do rezerwy powrócił do pracy w wyuczonym zawodzie. Od 1 października 1935 r. do 30 września 1936 r. pracował ponownie jako czeladnik wędliniarski w Wędliniarni F. Kostucha w Ostrowcu Świętokrzyskim. Natomiast od 1 listopada 1936 r. do 1 maja 1937 r. zatrudniony był jako czeladnik w Składzie Wędlin Zofii Gospodarczyk w Sandomierzu przy ul. Rynek 18. Nie udało się ustalić, czym trudnił się w ostatnich dwóch latach przed wybuchem II wojny światowej. Prawdopodobnie został zmobilizowany w sierpniu 1939 r., lecz brak informacji o tym, czy i gdzie walczył podczas wojny obronnej.

W SZP i ZWZ/AK

Po klęsce Polski, jesienią 1939 r. zaangażował się w działalność konspiracyjną. Zaprzysiężony został w szeregach Służby Zwycięstwu Polski przez por. Stefana Rychtera „Brożynę” (późniejszego szefa sztabu Wydzielonej Organizacji Dywersyjnej ZWZ-AK „Wachlarz”). Plut. K. Rybczyński „Sokół” zorganizował placówkę SZP-ZWZ w Słupi Nowej. Przez dłuższy czas był jej komendantem. Podczas działań wojennych został prawdopodobnie awansowany na sierżanta.

Jesienią 1939 r. zaangażował się w działalność konspiracyjną. Zorganizował placówkę SZP-ZWZ w Słupi Nowej. Przez dłuższy czas był jej komendantem. Podczas działań wojennych został prawdopodobnie awansowany na sierżanta.

W 1943 r. dołączył do zorganizowanego przez ppor. Jana Kosińskiego „Inspektora Jacka” wydzielonego

oddziału ochrony radiostacji Komendy Okręgu Radomsko-Kieleckiego AK. Po niemieckiej III obławie na Wykusie na oddziały partyzanckie 28 października 1943 r. z oddziału ppor. „Inspektora Jacka” przeżyło tylko kilku żołnierzy: ppor. Jan Kosiński „Inspektor Jacek”, ppor. Jan Chłopecki „Młot”, radiotelegrafista Michał Basa „Mściciel” i Bolesław Matla „Boryna” oraz Władysław Jerzy Hajdenrajch „Kruk”, Stanisław Iwan „Paw”, sierż. Kazimierz Rybczyński „Sokół”, Stanisław Szóstak „Konrad” i Walenty Ziach „Olek”. Kosiński wraz z Rybczyńskim i kilkoma innymi żołnierzami znaleźli się w rejonie Słupi Nowej, skąd pochodził „Sokół”. Przez pewien czas trwali w ukryciu w oparciu o lokalną placówkę AK. Organizowali nowy oddział ochrony radiostacji.

Śmierć i upamiętnienie

27 listopada 1943 r. ppor. Jan Kosiński „Inspektor Jacek” i sierż. Kazimierz Rybczyński „Sokół” zatrzymali się u znajomych przy ul. Kolonijki. Następnego dnia planowali opuścić Słupię Nową. Rano 28 listopada 1943 r. miejsce ich pobytu zostało otoczone przez funkcjonariuszy z Posterunku Żandarmerii w Bielinach. Obaj konspiratorzy zginęli podczas próby ucieczki.

„Jacek” i „Sokół” pochowani zostali nocą w mogile powstańców styczniowych 1863 r. na cmentarzu parafialnym w Słupi Nowej. Pogrzeb zorganizował kpr. Stefan Gajewski (szwagier K. Rybczyńskiego) i koledzy.

„Jacek” i „Sokół” pochowani zostali nocą w mogile powstańców styczniowych 1863 r. na cmentarzu parafialnym w Słupi Nowej. Pogrzeb zorganizował kpr. Stefan Gajewski (szwagier K. Rybczyńskiego) i koledzy. W pierwszych dniach lipca 1944 r. do tej samej mogiły zostały złożone zwłoki sierż. Zbigniewa Dusia „Sierpnia”, który zginął 29 czerwca 1944 r. w Opatowie.

22 października 1972 r. w Nowej Słupi staraniem miejscowego koła Związku Bojowników o Wolność i Demokrację i przy pomocy Wydziału Gospodarki Komunalnej Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Kielcach na cmentarzu parafialnym odsłonięty został pomnik poświęcony sierż. Zbigniewowi Dusiewi, sierż. Kazimierzowi Rybczyńskiemu i ppor. Janowi Kosińskiemu.

COFNIJ SIĘ